

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	HBO/AS/2001/27039		13 juli 2001
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Vragen van de Vaste Commissie OCenW over de herstructurering van			

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de vaste commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen inzake mijn reactie op het advies van de tijdelijke commissie Ondersteuning herstructurering kunstonderwijs 2001 (Tweede kamer, 25 802, nr. 27) en mijn brief over de kwaliteitsimpulsen in het kunstonderwijs (Tweede kamer, 25 802, nr. 28).

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

dr. F. Van der Ploeg

Antwoorden op de schriftelijke vragen en opmerkingen van de vaste commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Antwoorden op de vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

In het najaar zal een wetsvoorstel aan de Staten-Generaal worden voorgelegd waarin ondermeer de positie en betekenis van de vooropleidingen muziek en dans wordt verhelderd in relatie tot de huidige wettelijke bepalingen. Met het wetsvoorstel wordt de duur van de voorbereidende periode niet van overheidswege vastgelegd of beperkt. Het mag duidelijk zijn dat het voor de ontwikkeling van dansers en musici van groot belang is jong te beginnen. Voorbereidende perioden hebben een vakinhoudelijke, vooropleidende functie. Overigens worden, om de samenhang tussen voorbereidende periode en initiële opleiding te waarborgen, alleen middelen toegekend aan instellingen die ook een betreffende initiële opleiding verzorgen. Bij eerdere brief van 18 januari 2000 ben ik mede in relatie tot de voorbereidende periode reeds ingegaan op de redenen om de studieduur van de opleiding muziek niet te verlengen.

Het is aan de hogescholen om afzonderlijk of gezamenlijk goede contacten te organiseren met het beroepenveld. Ik ga er vanuit dat naast het beoogde overleg met de Federatie van Kunstenaarsverenigingen dit ook met andere organisaties geschiedt. In de Federatie van Kunstenaarsverenigingen is het beroepenveld overigens breed vertegenwoordigd: ook een Vereniging voor Docenten in het Kunstvakonderwijs (VDK) is hierbij aangesloten.

Fontys Hogescholen heeft de verantwoordelijkheid genomen om als specialisatie van de bekostigde opleiding muziek het onderwijs te verzorgen dat in eerste instantie onder de noemer van de Rockacademie als aangewezen onderwijs werd verzorgd. Een overeenkomstige vorm wordt verkend voor de Dansacademie Lucia Marthas waarbij een bekostigde hogeschool de verantwoordelijkheid voor het verzorgen van de opleiding dans neemt en daarvoor reguliere bekostiging ontvangt. De betreffende opleidingen muziek en dans zijn onderwerp van het reguliere systeem van kwaliteitszorg.

Met de opmerking over samenwerking vanuit eigen verantwoordelijkheid bedoel ik dat de herstructurering instellingen heeft geprikkeld en gestimuleerd om zelf samenwerkingsverbanden aan te gaan. Er was dus geen sprake van dwang van overheidswege. Als vanzelf gaan instellingen die willen samenwerken hiermee een eigen financiële verantwoordelijkheid aan. Dat betekent echter niet dat ze geen rijksbijdrage meer zullen krijgen. Overigens dienen dergelijke samenwerkingsverbanden (onder meer) juist ter vergroting van de bedrijfseconomische stabiliteit.

Op 11 juni 2001 is het voorstel tot wijziging van het Bekostigingsbesluit WHW in verband met de herziening van de bekostiging van het kunstonderwijs bij de Tweede Kamer voorgehangen. Met deze AmvB worden de voornemens in de nota "Meer zicht op

kwaliteit" - die in september 2000 met de Tweede Kamer zijn besproken en in hoofdlijnen instemming hebben gekregen - omgezet in regelgeving. De wijzigingen in het Bekostigingsbesluit hebben tot gevolg dat de bekostiging van het kunstonderwijs beter aansluit bij het bekostigingssysteem zoals dat voor het overige hbo van toepassing is en recht doet aan de prestaties die hogescholen leveren. De invulling van 'voting with your feet' past daarbij. Met dit nieuwe systeem is de keuze van de student bepalend voor de bekostiging van een opleiding. Instellingen zullen daardoor geprikkeld worden de kwaliteit van hun opleidingen naar studenten toe transparant te presenteren én waar te maken.

In het debat over de financiële verantwoording 2000 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen aangegeven dat het onderzoek naar een bedrag per student nog niet is afgerond. Daarbij heeft de minister toegezegd dat hij de gegevens aan de Tweede Kamer zal doen toekomen, waarbij tegelijkertijd zal worden aangegeven op welke wijze verder met de uitkomsten van het onderzoek zal worden omgegaan. Op dit ogenblik is de minister bezig met afrondende besprekingen met de HBO-Raad. Over het resultaat van deze besprekingen zal de minister de Tweede Kamer bij de Rijksbegroting 2002 informeren.

De hogescholen kunnen gegeven de opleidingskwalificaties zelf invulling geven aan het opleidingsprogramma inclusief de bijbehorende personele en technische voorzieningen; de opleiding film en tv kiest bijvoorbeeld zelfstandig voor de dure productie van eindexamenfilms. Voor deze opleiding geldt het hoogste bekostigingsniveau voor opleidingen op het gebied van de kunst. Met dit hogere bekostingsniveau moeten de kosten gedekt kunnen worden.

Op de betekenis van een fonds voor E-culture in verband met onder meer het kunstonderwijs kom ik separaat terug.

Het vrijlaten van de bekostigingsfixus betreft in beginsel de opleiding toegepaste beeldende kunst - vanaf 2002 vormgeving genaamd - en de verwante lerarenopleidingen, te weten de opleidingen tot leraar voortgezet onderwijs tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen en beeldende vorming van de eerste respectievelijk tweedegraads.

Het is momenteel al mogelijk voor hbo-studenten - en dus ook studenten die een opleiding op het gebied van de kunst volgen - om een Erasmusbeurs te krijgen, mits zij aan de betreffende voorwaarden voldoen.

Antwoorden op de vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

Ondergetekende ziet gelet op de verplichtingen die reeds zijn aangegaan geen mogelijkheden om de betreffende middelen eerder in te zetten voor de reguliere exploitatie in het hbo. De hogescholen hebben dit onderschreven in het bestuurlijk overleg van maart 2001.

In de nota "Meer zicht op kwaliteit" is in reactie op de conclusies

van de commissie Van Gelder reeds aangegeven dat ik er vertrouwen in heb dat instellingen hun herstructureringsplannen ten volle zullen uitvoeren. De herstructureringsplannen bieden een goede uitgangspositie om de bedrijfsvoering van de hogescholen te verstevigen. De komende jaren zal de herstructurering, inclusief de beoogde bekostigingssystematiek, naar verwachting een positief effect hebben op de bedrijfseconomische stabiliteit alsmede het bestuurlijk vermogen van de hogescholen.

De Saxion Hogescholen Enschede heeft de gevraagde aanvulling op haar herstructureringsplan geleverd. De commissie Van Gelder heeft op basis van deze informatie geadviseerd ook deze hogeschool subsidie toe te kennen. Ik heb het advies van de commissie overgenomen.

De gevolgen van het afschaffen van de bekostigingsfixus hebben betrekking op het bekostigingsniveau en het aantal te bekostigen studenten. Het bekostigingsniveau wordt gelijk gesteld aan het reguliere - hoogste - hbo niveau, wat in 2002 een verlaging met 2% betekent voor deze opleiding. Het aantal studenten kan anderszijds onbeperkt toenemen - hetgeen gelet op de behoefte op de arbeidsmarkt in de rede ligt - waardoor de rijksbijdrage verhoogd wordt.

Antwoorden op de vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten heeft aangegeven met de Hogeschool Alkmaar te zijn overeengekomen binnen een periode van drie à vier jaar het samenwerkingsverband te willen realiseren; dit voornemen wil ik serieus nemen.

De Saxion Hogescholen Enschede heeft de gevraagde aanvulling op haar herstructureringsplan geleverd. De commissie Van Gelder heeft op basis van deze informatie geadviseerd ook deze hogeschool subsidie toe te kennen. Ik heb het advies van de commissie overgenomen.

De Federatie van Kunstenaarsverenigingen heeft niet aangegeven dat er financiële of andersoortige belemmeringen voorzien zijn om het beoogde convenant te sluiten.

Antwoorden op de vragen en opmerkingen van de D66- fractie

De commissie Van Gelder heeft het overgrote deel van de herstructureringsplannen reeds in 2000 van een positief advies voorzien waarmee van ernstige twijfel aan een gunstig bedrijfseconomisch perspectief m.i. geen sprake hoeft te zijn. Dit geldt evenzeer voor de positieve beoordeling van de bijgestelde herstructureringsplannen waarover in 2001 is geadviseerd.

Zoals aangegeven in "Meer zicht op kwaliteit" ben ik ervan overtuigd dat, mits de hogescholen hun plannen onder de gestelde voorwaarden onverkort uitvoeren, de bedrijfseconomische stabiliteit van de instellingen aanzienlijk zal verbeteren. Met de uitvoering van de herstructureringsplannen zal er veel ten goede komen waar het de interne bedrijfsvoering van de hogescholen betreft. Ook de overige, in "Zicht op kwaliteit" en "Meer zicht op kwaliteit" aangekondigde maatregelen beogen bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit en de bedrijfseconomische stabiliteit van het kunstonderwijs. De instellingen zijn nu aan zet om binnen het gestelde beleidskader verder invulling te geven aan de herstructurering.

Hoewel het nieuwe bekostigingssysteem als voornaamste uitgangspunt heeft dat de keuze van studenten bepalend wordt voor de omvang van de middelen die een hogeschool ontvangt, is uiteraard ook de genoemde constatering van de commissie Van Gelder meegenomen in de formulering ervan. Het bekostigingsmodel zal een nieuwe dynamiek teweegbrengen maar de financiële positie van de hogescholen wordt hiermee in beginsel niet aangetast; dat wil zeggen dat de herverdeel-effecten beperkt zullen blijven conform het voorstel van

de hogescholen zelf.

Het in gang gezette kwaliteitszorgsysteem, waarbij de Vereniging van hogescholen visitaties organiseert, moet een waarborg vormen voor hoogwaardige kwaliteit van het kunstonderwijs. Mocht het zich onverhoopt voordoen dat de diploma opslag het door u genoemde neveneffect heeft, zal dit door de kwaliteitszorg aan het licht gebracht worden.

Het beleidskader voor de herstructurering van het kunstonderwijs is bepaald. De invulling ervan ligt grotendeels in handen van de instellingen, docenten studenten en Colleges van Bestuur. Ik heb tot nu toe geen signalen ontvangen dat de implementatie ervan onvoorziene moeilijkheden met zich meebrengt. Met betrekking tot de verbetering van de bedrijfseconomische stabiliteit, mede door het vervallen van een deel van de taakstelling zijn de signalen van besturen van instellingen positief.

Zoals aangegeven in antwoord op voorgaande vragen is de verwachting dat het samenspel van verschillende maatregelen in het kader van de herstructurering van het kunstonderwijs een adequate basis vormt om te komen tot een betere bedrijfseconomische situatie voor de hogescholen.

Tot op heden heeft geen enkele instelling ontkennend gereageerd op de vraag of zij verantwoordelijkheid willen nemen voor de uitvoering van de opgestelde plannen gegeven de voorwaarden die de commissie Van Gelder daarbij heeft geformuleerd en die door mij zijn overgenomen. Daarbij moet opgemerkt worden dat de instellingen desgevraagd uitstel is gegeven om later te reageren.

Instellingen hebben zelf aan allerlei vormen van samenwerking invulling gegeven. Daarbij hebben ze kunnen handelen naar eigen inzicht zonder zich af te hebben hoeven zetten tegen ideeën van derden.

Het voorstel van de Vereniging van hogescholen voor eisen die aan studenten gesteld worden bij selectie wordt eind 2001 verwacht. Het zal - zo hebben de hogescholen aangegeven - gebaseerd worden op de opleidingskwalificaties voor de nieuwe opleidingen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

Dr. F. Van der Ploeg